

ŠOLSKI CENTER VELENJE
ŠOLA ZA STROJNIŠTVO, GEOTEHNIKO IN OKOLJE
Trg mladosti 3, 3320 Velenje

MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

RAZISKOVALNA NALOGA

**KARIERNO ODLOČANJE DIJAKOV NA PODROČJU
AVTOSERVISERSTVA**

Tematsko področje: PSIHOLOGIJA, STROJNIŠTVO

Avtorja:

Žiga Borovnik, 1. ASPT

Gašper Vauh, 1. ASPT

Mentorja:

Nina Gošnik Simeonović, univ. dipl. socialna delavka

Boštjan Knez, dipl. inž. strojništva

Velenje, 2021

Borovnik Ž., Vauh G., Karierno odločanje dijakov na področju avtoserviserstva
Raziskovalna naloga, Šolski center Velenje, Šola za strojništvo, geotehniko in okolje, 2021

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Šolskem centru Velenje, na Šoli za strojništvo, geotehniko in okolje.

Mentorja:

Nina Gošnik Simeonović, univ. dipl. socialna delavka
Boštjan Knez, dipl. inž. strojništva

Datum predavitve: april 2021

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Šola za strojništvo, geotehniko in okolje, šolsko leto 2020/2021

KG karierno odločanje / poklic / avtomobilizem / mnenja dijakov

AV BOROVIK Žiga / VAUH Gašper

SA GOŠNIK SIMEONVIĆ Nina / KNEZ Boštjan

KZ 3320 Velenje, SLO, Trg mladosti 3

ZA Šola za strojništvo, geotehniko in okolje, Šolski center Velenje

LI 2021

IN KARIERNO ODLOČANJE DIJAKOV NA PODROČJU AVTOSERVISERSTVA

TD Raziskovalna naloga

OP 29 str., 13 graf., 19 vir.

IJ sl

JI sl / en

AI Dijaki in dijakinje po zaključku izobraževanja večinoma izbirajo med nadaljnjim izobraževanjem, zaposlitvijo ali samozaposlitvijo. Pri izbiri teh odločitev se porajajo težave in dileme. Le-te sva raziskala pri dijakih in dijakinjah programa Avtoservisni tehnik PTI, s pomočjo sestavljenega vprašalnika. Vprašalnik so rešili vsi dijaki, vključeni v omenjeni program na območju Republike Slovenije. V nadaljevanju poglobljeno opiševa dileme in težave ter kaj vse vpliva na njihovo karierno odločitev. Zanimal naju je vpliv formalnih izkušenj, pridobljenih v času izobraževanja, na posameznega dijaka pri nadaljnji karierni poti. Zanimalo naju je tudi, kolikšen vpliv imajo starši na nadaljnjo karierno pot in kakšen vpliv imajo pridobljene informacije glede možnosti nadaljnega izobraževanja na njihove odločitve ter kje so jih pridobili. Ker se avtomobilizem hitro razvija in je strokovno znanje nepogrešljivo, naju je zanimalo, koliko ozaveščenost dijakov in nova znanja vplivajo na njihovo odločitev. S pridobljenimi podatki sva prikazala mnenje dijakov o tem. Z vidika kompleksnejšega pogleda na tlakovanje karierne poti posameznega dijaka, sva v raziskavo vključila tudi mnenje in potrebe delodajalcev v smislu zahtevanih kompetenc zaposlovanja.

KEY WORDS DOCUMENTATION

ND School Center Velenje, 2020/2021

CX career decision/employment/automotive-motoring/student opinion

AU BOROVIK Žiga / VAUH Gašper

AA GOŠNIK SIMEONVIĆ Nina / KNEZ Boštjan

PP 3320 Velenje, SLO, Trg mladosti 3

PB School of Mechanical Engineering, Geotechnics and Environment, School center Velenje

PY 2021

TI THE STUDENTS' CAREER DECISION IN THE FIELD OF CAR SERVICE

DT Researchwork

NO 29 p., 13 graf., 19 ref.

LA sl

AL sl/en

AN After completing their education, students mostly choose between further education, employment or self-employment. When choosing their carrier path, they come across many problems and dilemmas. The problems and dilemmas of the Car Mechatronics vocational-technical program students were searched with the help of our questionnaire. The questionnaire was filled in by all the students of this program in the Republic of Slovenia. The dilemmas and problems and what influences students' further career decisions are described. We were interested in the impact of formal experience gained during education on an individual student in the further career path. We were interested in how much influence parents have on students' further career path and what influence the acquired information on the possibilities of further education has on their decisions and where they obtained it. As automobilism is developing rapidly and expertise alone is indispensable, we were also interested in how much students' awareness and innovativeness influence their decisions. The obtained data suggest the opinion of students about this as well.

From a more complex point of view of paving the career path of an individual student, we also included the opinion and needs of employers in terms of the required employment competence.

SEZNAM OKRAJŠAV IN KRATIC

% – odstotek

slo. – prevod v slovenščino

inž. – inženir

dipl. – diplomirani

uni. – univerzitetni

prof. – profesor

dr. – doktor

mag. – magisterij

PTI – poklicno-tehnično izobraževanje

PUD – praktično usposabljanje z delom

ŠSSGO – Šola za Strojništvo, geotehniko in okolje

ŠCV – Šolski center Velenje

VSEBINA

1	UVOD	1
1.1	HIPOTEZE	1
2	PREGLED OBJAV	2
2.1	POKLICNA ORIENTACIJA	2
2.2	OSEBNA PREPRIČANJA	3
2.3	SOCIALIZACIJA	4
2.4	KARIERA.....	5
2.4.1	Karierna pot	5
2.5	POKLICNE ODLOČITVE V AVTOSERVISNI STROKI	6
2.6	DEFINICIJA DELA	7
2.7	POSLOVNI SUBJEKTI	7
2.7.1	Podjetništvo in samozaposlitev	7
2.7.2	Samostojni podjetnik v avtoservisni stroki.....	8
3	METODOLOGIJA.....	9
4	REZULTATI IN IZSLEDKI.....	11
4.1	ODGOVORI ANKETIRANIH DIJAKOV IN DIJAKINJ.....	11
4.1.1	Prvo vprašanje	11
4.1.2	Drugo vprašanje.....	12
4.1.3	Tretje vprašanje	13
4.1.4	Četrto vprašanje.....	14
4.1.5	Peto vprašanje.....	15
4.1.6	Šesto vprašanje	16
4.1.7	Sedmo vprašanje.....	17
4.1.8	Osmo vprašanje	18
4.1.9	Deveto vprašanje	19

4.1.10	Deseto vprašanje.....	20
4.1.11	Enajsto vprašanje.....	21
4.1.12	Dvanajsto vprašanje.....	22
4.1.13	Trinajsto vprašanje	23
4.2	INTERVJU Z DELODAJALCEM.....	24
5	RAZPRAVA	26
6	ZAKLJUČEK.....	29
7	ZAHVALA.....	30
8	PRILOGE	31
9	VIRI IN LITERATURA	32

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Odgovori prvega vprašanja.	11
Graf 2: Odgovori drugega vprašanja	12
Graf 3: Odgovori tretjega vprašanja.	13
Graf 4: Odgovori četrtega vprašanja.	14
Graf 5: Odgovori petega vprašanja.....	15
Graf 6: Odgovori šestega vprašanja.....	16
Graf 7: Odgovori sedmega vprašanja.	17
Graf 8: Odgovori osmega vprašanja.....	18
Graf 9: Odgovori devetega vprašanja.....	19
Graf 10: Odgovori desetega vprašanja.	20
Graf 11: Odgovori enajstega vprašanja.	21
Graf 12: Odgovori dvanajstega vprašanja.	22
Graf 13: Odgovori trinajstega vprašanja.	23

Ideja za izdelavo raziskovalne naloge

Idejo za raziskovalno nalogo sva dobila tekom najinega šolanja za poklicno-tehniško izobraževanje, program Avtoservisni tehnik, saj sva opazila veliko težav in problemov na področju karierne izbire oziroma odločitev sošolcev. Pri odločitvah za ta poklic sva zaznala veliko različnih dilem in razlogov, ki so vplivale na izbiro izobraževanja. Zato sva se odločila, da to področje tudi raziščeva. Zanimala naju je karierna odločitev dijakov po zaključku poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik in njihova nadaljnja poklicna kariera. Za ugotavljanje tega splošnega mnenja sva vključila tudi ostale dijake in dijakinje srednjih šol avtoservisne stroke v Sloveniji. V ta namen je bil izdelan vprašalnik, ki zajema vprašanja povezana z zastavljenimi hipotezami. Pri ideji za raziskovalno nalogo sta naju spodbudila mentorja, in sicer učitelj avtoservisne stroke ter šolska svetovalna delavka.

1 UVOD

Veliko ljudi ima v življenju težave s splošnim odločanjem na različnih področjih. Takšne težave se porajajo tudi učencem na prehodu iz osnovne v srednjo šolo, pri vpisu. Prav tako se pojavijo težave pri prehodu iz srednje poklicnega izobraževalnega programa Avtoserviserja v poklicno-tehniško izobraževanje Avtoservisni tehnik in ponovno iz prehoda poklicno-tehniškega izobraževanja Avtoservisni tehnik v smeri nadaljevanja študija ali zaposlitve. Ker sva na takšne dileme naletela v neki meri tudi sama in jih opazila pri najinih sošolcih, sva se odločila, da bova na to temo naredila raziskovalno nalogo. Zanimalo naju je mnenje o programu na splošno in o odločitvah nadaljevanja kariernih poti dijakov iz smeri poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik. Prišla sva do zanimivih rezultatov.

1.1 HIPOTEZE

V raziskovalni nalogi sva si zastavila pet hipotez, ki se glasijo:

1. Večina dijakov se po končanem poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik odloči za zaposlitev.
2. Na odločitev za nadaljevanje šolanja v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik veliko vplivajo starši.
3. Dijaki in dijakinje v času izobraževanja v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik pridobijo dovolj informacij o nadaljnjih možnostih študija.
4. Višje izobražen kader je lažje zaposljiv na področju avtoserviserstva.
5. V času formalnega izobraževanja dijaki pridobijo dovolj praktičnih izkušenj.

2 PREGLED OBJAV

2.1 POKLICNA ORIENTACIJA

Že tekom osnovnošolskega izobraževanja se pričnemo zanimati za nadaljevanje izobraževanja. Pri tem se nam pojavljajo vprašanja in dileme, katero karierno pot izbrati. S podobnimi dilemami se srečujejo dijaki tudi pri vpisu iz tehnične smeri na študij. Na našo izbiro in odločitve za neko smer šolanja vpliva, kakšna oseba smo, kakšen karakter imamo, kakšne so naše kompetence, nenazadnje kakšne gene imamo, od kod izhajamo ipd. Vse to vpliva na naše odločitve, posredno na našo življenjsko pot in kariero.

Najpogosteje si sledijo vprašanja, ki si jih postavljajo dijaki, v smislu: »Kam po končani srednji šoli? Ali naj študiram ali naj se zaposlim? Na kateri študijski program naj se vpišem? Zanima me poklic igralca, a ne vem, če sem zanj dovolj talentiran. Starši želijo, da bi postala zdravnica, mene pa zanima umetnostna zgodovina. Rad bi šel študirat v tujino, a za to nimam dovolj finančnih sredstev. O študiju sem začel razmišljati prepozno. Z ucnim uspehom iz zadnjih dveh letnikov se nikakor ne bom mogel vpisati na študij, ki me privlači« (Miha Zagoričnik, 2016). Izbira nekega študija in poklica je ena od najpomembnejših posameznikovih odločitev v življenju, saj je pomembna za njegovo prihodnost. Če bo izbral neko stroko, ki mu je všeč in se šolal v tej smeri, bo ta poklic opravljal bolj vestno in »z občutkom«. Nenazadnje bo tudi njegovo duševno zdravje boljše. Na drugi strani so ljudje, ki so svoj poklic slabo izbrali, večinoma manj zainteresirani za delo, manj uspešni in težje rešujejo življenjske probleme, povezane z zaposlitvijo (Miha Zagoričnik, 2016).

Po najinem mnenju je na splošno dobro, da se že v obdobju otroštva in zgodnje pubertete otrok s starši ter starejšimi pogovarja o svojih poklicnih željah. Pomemben je tudi pogovor med otrokom in starši o smislu njegovih želja v življenju, pomoč pri nasvetih pri izbiri karierne poti. Dejstvo pa je, da so naši starši hodili v osnovno in srednjo šolo, v drugih časih kot so danes. Tako imajo drugačne izkušnje kot današnji mladostniki na poti izbire nadaljnje kariere.

Pomembno je, da se tega tudi zavedajo, ko poskušajo svetovati svojemu otroku. Zavedati se moramo, da je » poklicna odločitev ena najpomembnejših odločitev, ki jih mora sprejeti vsak posameznik v življenju « (Šplicin, 2020). Zato je prav, da si v nadaljevanju pogledamo, kaj sploh je poklic, kako je definiran.

Poklic je pojem, ki pomeni institucionalizirano sposobnost za opravljanje dejavnosti, za katero smo izučeni, vzgojeni oziroma izobraženi v splošnem. S poklicem služimo denar ali dobrine za preživljanje (Wikipedija, 2020).

Razlogov, da se je učenec napačno odločil za izbiro poklica je več. Tukaj je zelo pogost tudi pritisk staršev in učiteljev na hitro odločitev učenca za vpis v neko srednjo šolo. Seveda je to problem, če učenec ni o tem prej razmišljal. Tu ima pomembno vlogo šola, učitelji in svetovalni delavci, ki spremljajo učenčeve učne rezultate, interese ter sposobnosti od začetka njegovega šolanja do dneva odločitve o nadaljnjem šolanju. Na podlagi tega skušajo otroku olajšati odločitev in mu približati poklice, ki naj bi bili zanj najbolj ustrezni (Šplicin, 2020). Problem se pojavi, ko se mladostnik odloči za določeno izobraževanje na podlagi karierne izbire staršev in ne svoje lastne. Uravnoveženost zgoraj navedenih dejavnikov pripelje do procesa pravilne poklicne odločitve. Upoštevati moramo tudi stanje na trgu dela.

Posamezni dijaki se enostavneje odločijo za nadaljevanje izobraževanja po srednji šoli, nekateri pa imajo večje težave z odločitvijo. Tem pomagajo šolski svetovalni delavci, karierni svetovalci, starši in prijatelji. Učenci lahko pridobijo mnenja, poglede in informacije od različnih ljudi, vendar je na koncu odvisno od vsakega posameznika, kakšno osebno prepričanje bo izoblikoval.

2.2 OSEBNA PREPRIČANJA

Kaj so osebna prepričanja? Osebna prepričanja temeljijo na izkušnjah, pogledih na svet ali naučenih smernicah, ki nam jih podaja družba (Strniša, 2021). Prepričanja so lahko rigidna in ne rigidna. Rigidna so tista, ki delujejo v omejenem območju naše realnosti, ne rigidna pa so veliko bolj neprilagodljiva in nam dovoljujejo spreminjati pravila ter se prilagajajo spremembam realnosti (Strniša, 2021).

Potrebno je tudi znati ločiti omejujoča prepričanja od realnih omejitev. Kot sva omenila, je tudi problem kakšna stališča imamo in kakšen je naš samogovor. Samogovor je notranji glas, ki zavestno ali nezavestno determinira naše vedenje in nam omogoča, da ne delujemo le v skladu z nagonskimi impulzi (Strniša, 2021).

V pogovoru z ostalimi spoznavamo sebe, prav tako tudi pričakovanja okolja in naše želje. Pogovor s starejšo izkušeno osebo nam je lahko v pomoč, ker so te osebe že »dale nekaj skozi v življenju« in se lahko učimo na njihovih napakah ter se jih poskušamo izogibati. Torej ključna je komunikacija. Komunikacija z ljudmi je nekaj samoumevnega, in poglobitnega pomena v medsebojnih odnosih (Klančnik, 2010).

2.3 SOCIALIZACIJA

Eden zelo pomembnih postopkov našega življenja je socializacija, in sicer da se za nekaj odločimo ter predvsem to, kako razmišljamo. Postopek socializacije človeka se začne ob rojstvu in poteka skozi otroštvo ter skozi kasnejše življenje, vse do smrti. Pri nekih odločitvah za kaj se bomo odločili, kaj bomo postali, kakšen poklic bomo imeli, kakšna bo naša kariera in podobno ima velik vpliv postopek prvega dela sekundarne socializacije. Tu se spoznavamo, učimo o splošnih stvareh iz katerih izhajamo, v smislu mislečega spektra, torej kako razmišljamo, kako gledamo na sistem izobraževanja pri nas ali drugje po svetu. Veliko je odvisno tudi od okolja v katerem živimo. Prvi del sekundarne socializacije se začne z vstopom v osnovno šolo in traja do zaključka tega izobraževanja. Velik poudarek osnovnih šol je na pridobitvi čim večjega spektra oziroma portfolija na učenca (da se učenec/otrok »najde«, oziroma da spozna svoje interese in zanimanje za neko stroko). To tudi kasneje vpliva na karijerne odločitve (Frelj, 2009).

2.4 KARIERA

Pojem kariera se je skozi zgodovino zelo spreminjal. Danes ga različni avtorji opredeljujejo na raznovrstne načine, za različne namene, s poudarkom na ta ali oni vidik kariere (Miha Zagoričnik, 2016). Torej, kaj je kariera? Danes se tako pojmovanje kariere umika novim konceptom in definicijam.

Kariera vedno bolj predstavlja posameznikovo celotno življenjsko pot. Ne gre le za pot na področju dela, ampak označuje posameznikovo tranzicijsko, dinamično in fleksibilno napredovanje v različne smeri, odvisno od sprememb ter situacij v okolju (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Kariera, 2020). Usposobljenost za vodenje kariere pomeni, da se posameznik zaveda, da mora dejavno pristopati k načrtovanju in vodenju kariere ter da to tudi zmore. Hkrati razmišlja o sebi in razume svoj položaj v določenem okolju in obenem ve, da s svojimi dejavnostmi vpliva na spreminjanje sebe ter vseh tistih, s katerimi je v izobraževalnem, poklicnem ali delovnem odnosu (Lovšin, 2021).

2.4.1 Karierna pot

Na trgu dela se pojavljajo mnoga neskladja. Zlasti izrazita je struktura brezposelnosti. Za določene poklice je ponudba na trgu delovne sile prevelika, zato so ljudje z določenimi profili izobrazbe brezposelni oziroma se zaposlujejo na delovnih mestih, ki zahtevajo drugačen, mnogokrat nižji profil izobrazbe (Šplicin, 2020). Problem je tudi »odločanje na trend« v smislu, kaj je tisti čas oziroma v tistem obdobju aktualno in dobičkonosno. Po teoriji naključij je namreč izbira poklica posledica nekih slučajnih okoliščin in dogajanj, v katerih se posameznik znajde v času odločitve. Na njegovo odločitev naj bi vplivali npr. nepričakovano veliko nasledstvo, prijateljeva odločitev za določen poklic itd. (Šplicin, 2020).

Pri karierni poti je glede na zgoraj naštetá dejstva pomembno zavedanje v kakšnem položaju bomo glede na naš izbrani poklic. To pomeni, da se zavedamo pomena izbire delovnega okolja, delovnega odnosa, v katerega bomo vstopali, naših poklicnih kompetenc in nenazadnje stanja na trgu dela.

2.5 POKLICNE ODLOČITVE V AVTOSERVISNI STROKI

Kdo se bo odločil za ta poklic in zakaj? Ko si učenec v osnovni šole prebere opise poklicev, si ne zna predstavljati poklica v avtomobilskih strokah, če opisanega ne bo videl v živo in tega izkusil. In tukaj pridemo do razmejevanja učencev, ki imajo željo po poklicu, nimajo pa dovolj priložnostnih neformalnih in formalnih izkušenj o izbranem poklicu oziroma jih imajo premalo in poklica ne poznajo. Na drugi strani so učenci, ki imajo željo in te določene izkušnje izkusijo. Lahko so npr. doma pomagali očetu pri popravilu ali so se z njimi srečali v drugih okoljih. Ti dijaki v poklicu avtoserviserja, na začetku izobraževanja to stroko lažje spoznavajo in razumejo.

Iz teh dejstev sledi neposredna povezava o mišljenju dijakov. Kako se bo dijak odločil po končanem poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik je tudi plod samega razmišljanja pred vpisom v poklicno izobraževalno smer. Mišljenje dijaka se lahko tekom šolanja spremeni.

Veliko posameznikov se pri odločanju za določene poklice ozira na možnosti pridobitve štipendiranja. Poklic avtoserviser trenutno nima deficitarnega statusa, ker je dijakov za ta poklic v Republiki Sloveniji dovolj (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Kariera, 2020). Poklica avtoličarja in avtokleparja sta ta trenutek deficitarna (Javni štipendijski, 2021).

V strokovno poklicno-tehniških programih se izobražujejo dijaki, ki se za določen program odločijo iz nezavednih razlogov. Izobraževanje takega dijaka je v večini primerih obsojeno na neuspeh. Pojavljajo se tudi dijaki, ki se v takem konceptu odločajo v naglici in mislijo, da obvladajo avtomobilistično stroko ter s tem računajo na lažji prehod skozi izobraževanje, kar se v praksi večkrat pokaže za nerealno. Takšni dijaki tudi ne pokažejo pravega zanimanja in so lahko neuspešni, nenazadnje nezanesljivi in imajo težave na delovnih mestih. Dejstvo je, da bo posameznik nesrečen, če ne bo imel veselja do dela. Nezadovoljstvo se bo odražalo pri njem, v njegovem okolju in v družini. Pri tem se poraja vprašanje, kaj sploh je delo.

2.6 DEFINICIJA DELA

Delo lahko opredelimo kot človekovo zavestno in namensko aktivnost, katere izid ali aktivnost sama po sebi predstavlja določeno vrednost za posameznika, ki delo opravlja in/ali za druge ljudi (Miha Zagoričnik, 2016). Danes delo in zasebno življenje nima veliko razsodnih meja oziroma se zagotovo zelo prepleta, torej preidemo do pojma kariere oziroma karierne poti.

Kot sva že prej omenila, se je kariera pojmovno skozi čas zelo spremenila. Koncept in definicija same kariere je odvisna od naših odločitev skozi življenje. To je dolgoročen proces, ki vključuje formalno in neformalno učenje posameznika skozi karierno pot. Z industrializacijo, hitrim tehnološkim razvojem in globalizacijo, ki so močno spremenili naravo dela in delovnih razmerij (vse manj je zaposlitev za nedoločen čas in vse več krajših, fleksibilnih oblik zaposlovanja), je postala posameznikova kariera veliko manj stabilna ter predvidljiva (Miha Zagoričnik, 2016).

2.7 POSLOVNI SUBJEKTI

Poznavanje vrst poslovnih subjektov in njihovih vsebin je zelo ključna vednost v poklicih avtoserviserstva ter podobnih strokah. Poslovni subjekti so vsi delovni obrati, ki so vpisani v Poslovni register Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES). To so poleg vseh podjetij, zavodov, društev in drugih organizacij tudi samostojni kulturni delavci, raziskovalci, samostojni podjetniki (Hostko, 2021). V registru so vpisani vsi, ki so registrirani in imajo svojo matično številko in vršijo delavni obrat.

2.7.1 Podjetništvo in samozaposlitev

Poznavanje področja podjetništva in samozaposlitve sta za dijake tega programa pomembna za njihovo načrtovanje karierne poti.

Kaj pa je podjetništvo in samozaposlitev?

Podjetništvo predstavlja pomemben vir napredka in razvoja celotnega družbenega življenja. Je gonilo gospodarskega razvoja, povečuje konkurenco, odjemalci imajo večjo izbiro proizvodov, vse skupaj pa vodi k izboljšanju kakovosti proizvodov in storitev. Odpirajo se nova delovna mesta in zvišuje se blaginja celotnega prebivalstva (Lah, 2021).

Samozaposlitev je oblika zaposlitve, v kateri posameznik dela zase namesto za delodajalca, ki mu izplačuje plačo. Samozaposleni zasluži svoj dohodek preko izvajanja dobičkonosne dejavnosti s trgovanjem ali s podjetjem, ki ga neposredno opravlja. Za razliko od lastnika podjetja je samozaposleni primarni ali edini izvajalec v svojem podjetju. Obstaja več vrst samozaposlitve (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Kariera, 2020).

Meniva, da kurikulum šolskega programa teh pojmov ne zajame dovolj obsežno. Potrebna bi bila boljša modernizacija na področju informiranja dijakov o teh pojmih.

2.7.2 Samostojni podjetnik v avtoservisni stroki

V veliki meri se dijaki za ta poklic odločajo zaradi želje po odprtju podjetja. Za to se odločijo tudi iz možnosti dedovanja družinskega posla. Pri tem moramo poznati pojem samostojnega podjetnika.

Samostojni podjetnik je fizična oseba, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo in je ena od pravnoorganizacijskih oblik, v kateri se lahko opravlja pridobitna dejavnost (Pipp, 2011).

Le-to sva omenila zato, ker gre za dejstva, zakaj se učenci v prvi vrsti odločajo za ta poklic in to vpliva tudi na kasnejše odločitve po poklicni smeri izobraževanja.

Zmotno je prepričanje, da si je recimo dijak, ki je končal poklicno-tehniško izobraževanje programa Avtoservisni tehnik, v letih šolanja nabral dovolj izkušenj za odprtje samostojnega podjetja. Izhajava iz predpostavke, da si dijak za tak korak, v poteku izobraževanja, pridobi premalo praktičnih izkušenj.

Vsak posameznik si prakso lažje razlaga skozi predznanje in teorijo. To pravi tudi slovenski pregovor: »Teorija brez prakse je kot sedlo brez konja.«. In to nedvomno drži.

Izobraževanje za poklic avtoserviserja se po Sloveniji izvaja v devetnajstih srednjih šolah (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, <https://paka3.mss.edus.si/>, 2021). Program poklicno-tehniškega izobraževanja Avtoservisni tehnik PTI pa se ne izvaja po vseh šolah. Štiriletni srednji strokovni izobraževalni program Avtoservisni tehnik pa ne obstaja. Po eni strani je to dobro, v smislu pridobitve večje količine praktičnega znanja, kar je tudi primarni razlog za vpeljavo takega sistema v izobraževanje s strani Ministrstva za Šolstvo Republike Slovenije. Iz tega razloga, po pridobljeni poklicni izobrazbi, veliko dijakov nadaljuje šolanje v tehnični smeri.

3 METODOLOGIJA

Najprej sva si pripravila načrt za izdelavo raziskovalne naloge. Poiskala sva internetne vire, ki so vključevali tematiko, ki nama je bila v veliko pomoč pri nadaljnji postavitvi hipotez in preverjanju le teh. Ugotovila sva, da je bilo raziskovano do sedaj zelo malo o tej tematiki. V pregledanih internetnih virih sva našla predvsem teorijo tega področja, ki sva jo želela raziskati.

V namen preveritve postavljenih hipotez sva izdelala dva vprašalnika. Prvi vprašalnik so rešili dijaki in dijakinje izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik PTI, vključeni v omenjeni program na območju Republike Slovenije. Vprašalnik je bil poslan naslednjim šolam po Sloveniji:

- Šola za strojništvo, geotehniko in okolje, ŠC Velenje
- Šola za storitvene dejavnosti in logistiko, ŠC Celje
- Srednja šola za strojništvo, ŠC Škofja Loka
- Srednja strojna šola, ŠC Novo Mesto
- Strojna, prometna in lesarska šola, ŠC Nova Gorica
- Strojna šola, ŠC Ptuj
- Srednja strojna šola, Tehniški šolski center Maribor
- Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad, SIC Ljubljana

Vprašalnik je bil oblikovan v aplikaciji Microsoft Forms, v programski opremi Microsoft Office 365. Oblikovala sva trinajst vprašanj. Vprašalnik je rešilo 80 dijakov iz cele Slovenije. S postavljenimi vprašanji sva preverila vpliv formalnih izkušenj, pridobljenih v času izobraževanja, na posameznega dijaka pri nadaljnji karierni poti. Preverjala sva, kolikšen vpliv imajo starši na nadaljnjo karierno pot in kakšen vpliv imajo pridobljene informacije glede možnosti nadaljnjega izobraževanja na njihove odločitve ter kje so jih pridobili. Ker se avtomobilizem hitro razvija in je samo strokovno znanje nepogrešljivo, naju je zanimalo, koliko ozaveščenost dijakov in nova znanja vplivajo na njihovo odločitev. Ko sva pridobila rešene vprašalnike v aplikaciji Microsoft Forms, sva jih pregledala, ovrednotila in prikazala v poglavju rezultati in izsledki.

Postavljeno hipotezo, da je višje izobražen kader lažje zaposljiv na področju avtoserviserstva sva preverila v intervjuju, za katerega sva si vnaprej pripravila enajst vprašanj. Z vidika kompleksnejšega pogleda načrtovanja karierne poti posameznega dijaka, sva v intervjuju preverila še mnenje in potrebe delodajalca, v smislu zahtevanih kompetenc zaposlovanja. Intervju sva opravila z gospodom dr. Primož Pogorevcem, ki je solastnik podjetja Plineks, Avtoplinski sistemi, d. o. o., ki zaposluje avtoservisni kader.

Intervju z delodajalcem sva, zaradi korona virusa in okoliščin, izvedla samo z njim.

4 REZULTATI IN IZSLEDKI

4.1 ODGOVORI ANKETIRANIH DIJAKOV IN DIJAKINJ

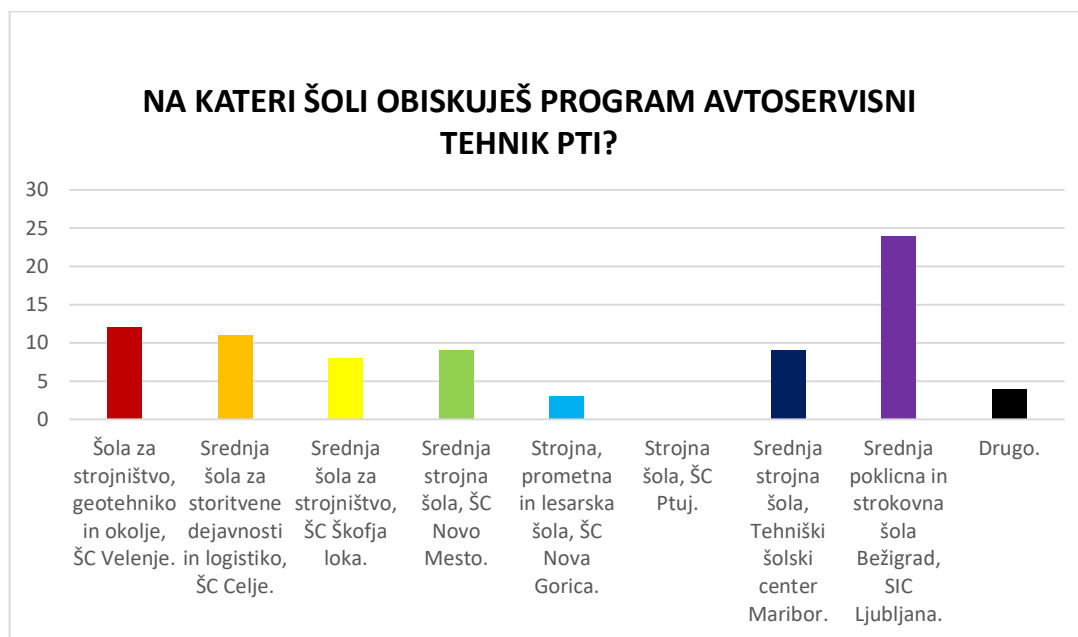
4.1.1 Prvo vprašanje

Graf 1: Odgovori prvega vprašanja.

Pri prvem vprašanju sva anketirane dijake in dijakinje vprašala, kateri letnik poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik obiskujejo. Rezultat je pokazal, da so v 65 % vprašalnik rešili dijaki 1. letnika in v 35 % dijaki 2. letnika.

4.1.2 Drugo vprašanje

Graf 2: Odgovori drugega vprašanja

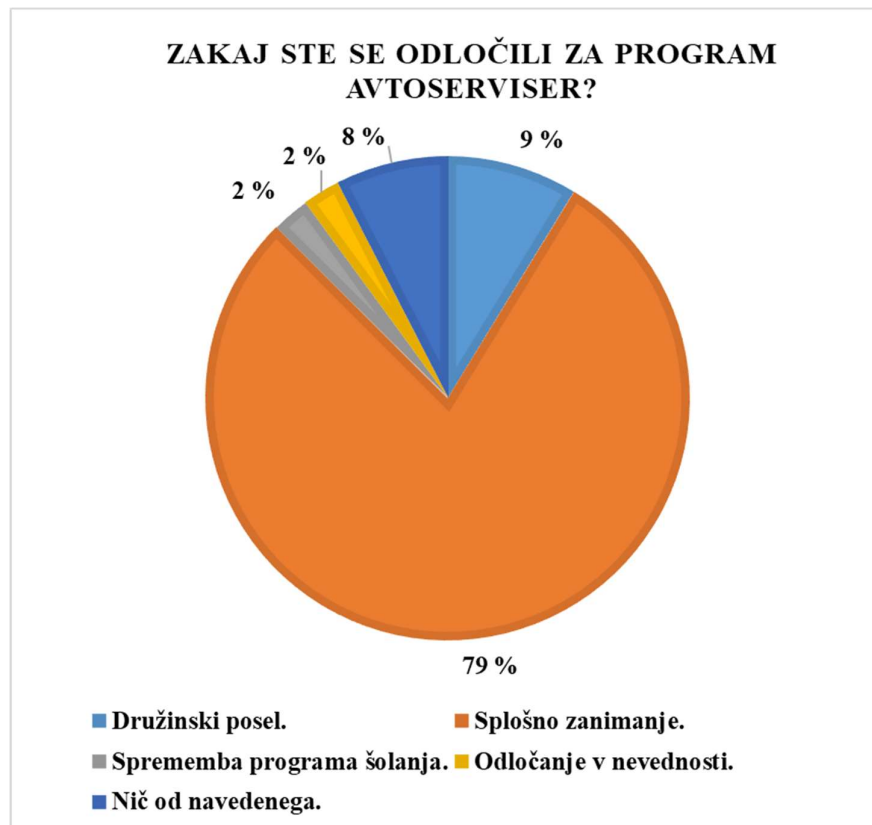
S pomočjo drugega vprašanja sva preverila s katerih šol so anketirani dijaki in dijakinje sodelovali. Največje število odgovorov sva dobila s Srednje poklicne in strokovne šole Bežigrad, SIC Ljubljana, kjer je odgovorov podalo 24 anketiranih dijakov in dijakinj. Sledijo si:

- Šola za strojništvo, geotehniko in okolje, ŠC Velenje z dvanajstimi odgovori,
- Srednja šola za storitvene dejavnosti in logistiko, ŠC Celje z enajstimi odgovori,
- Srednja strojna šola, ŠC Novo Mesto in Srednja strojna šola in Tehniški šolski center Maribor z devetimi odgovori,
- Srednja šola za strojništvo, ŠC Škofja Loka z osmimi odgovori,
- Strojna, prometna in lesarska šola, ŠC Nova Gorica s tremi odgovori.

V štirih primerih anketirani dijaki in dijakinje niso navedli šole.

4.1.3 Tretje vprašanje

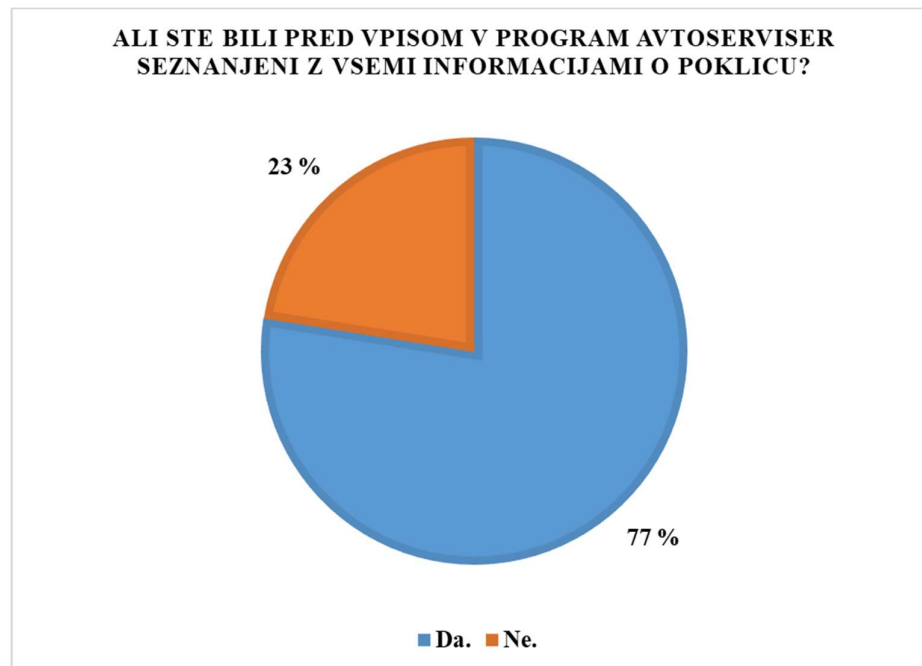
Na vprašanje: »Zakaj ste se odločili za poklic avtoserviser« so anketirani dijaki in dijakinje odgovorili sledeče:

Graf 3: Odgovori tretjega vprašanja.

79 % anketiranih dijakov in dijakinj je odgovorilo, da so se za ta program odločili zaradi splošnega zanimanja. 9 % je odgovorilo, da zaradi družinskega posla. 8 % je izbralo odgovor nič od navedenega. V 2 % so odločitev za ta program sprejeli v nevednosti za ta poklic in na drugi strani 2 % zaradi zamenjave programa šolanja.

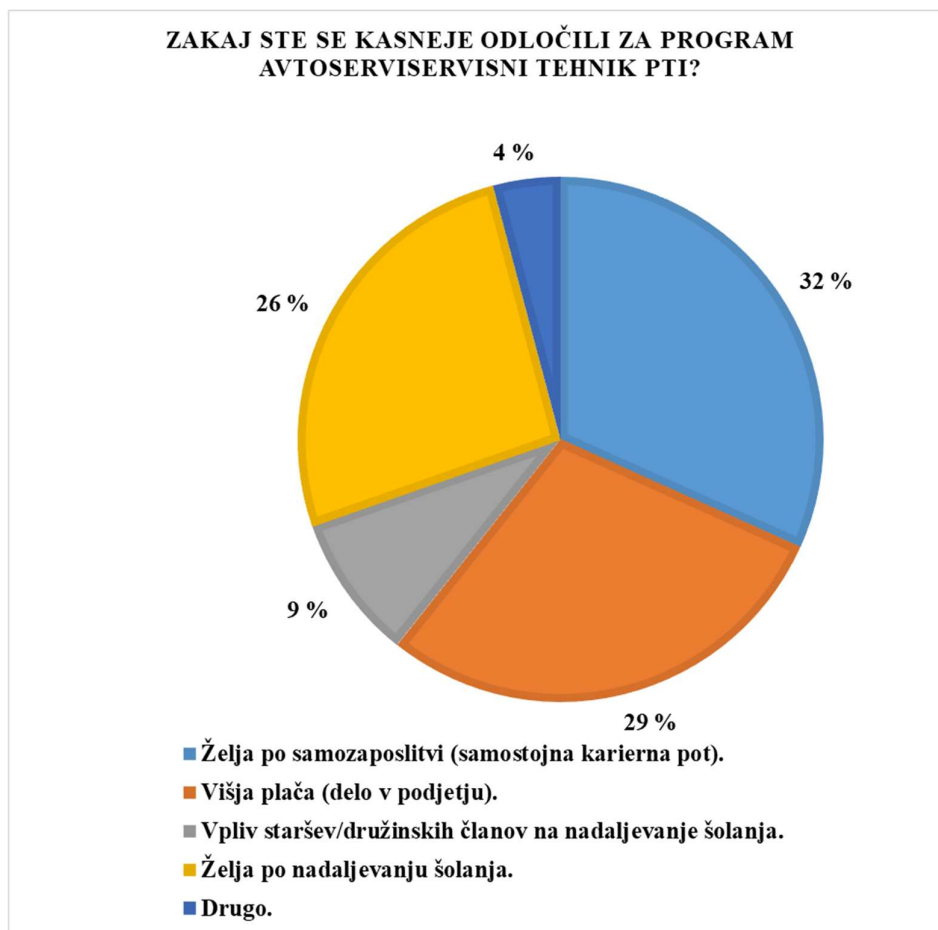
4.1.4 Četrto vprašanje

Graf 4: Odgovori četrtega vprašanja.

Pri četrtem vprašanju naju je zanimalo, ali so bili pred vpisom v program Avtoserviser anketirani dijaki in dijakinje seznanjeni z vsemi informacijami o poklicu. V večini so (77 %) izbrali odgovor, ki pravi, da so imeli dovolj podatkov oziroma dovolj informacij o samem poklicu avtoserviser. Večina anketirancev, ki so pri tem vprašanju odgovorili z »NE« so tudi pri 10. vprašanju, ki sprašuje o tem, če so formalne izkušnje dovolj dobre za delodajalca, leto zanikali.

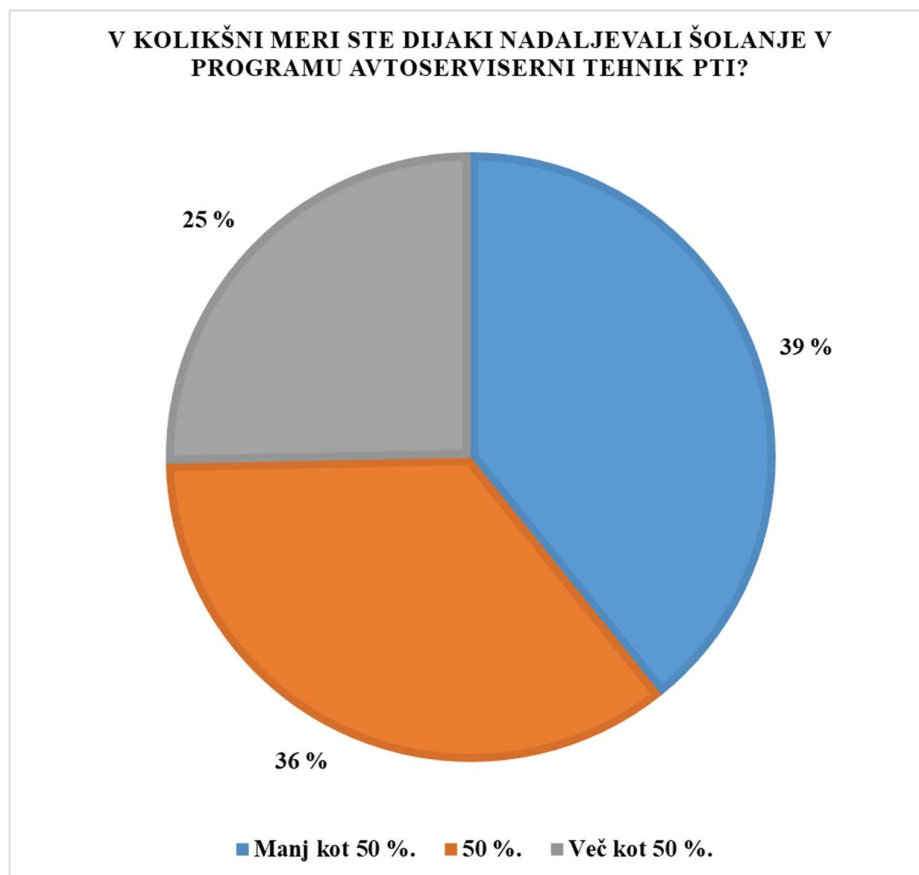
4.1.5 Peto vprašanje

Graf 5: Odgovori petega vprašanja.

Pri petem vprašanju sva preverjala, zakaj so se kasneje odločili za nadaljevanje poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik. Graf prikazuje sliko želja posameznikov. V kar 32 % so se anketirani dijaki in dijakinje odločili za nadaljevanje zaradi možnosti samozaposlitve, ali želje po odprtju podjetja. V 29 % so se dijaki odločili za nadaljevanje izobraževanja z razlogom višje plače. 26 % je želelo nadaljevati izobraževanje zaradi splošne zainteresiranosti. V 9 % so pri anketiranih dijakih in dijakinjah, na nadaljevanje šolanja, vplivali elementi izbire pod vplivom ožjih družinskih članov.

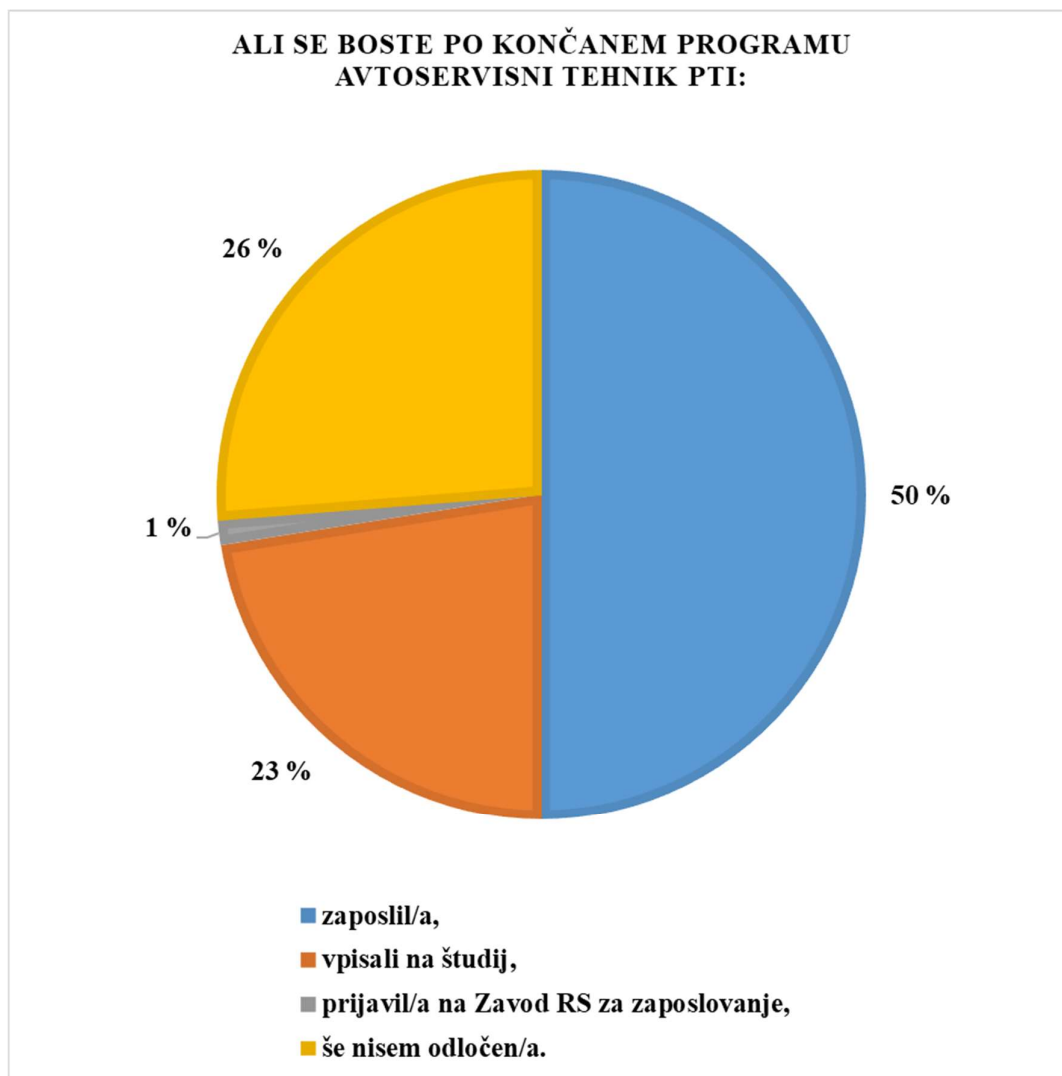
4.1.6 Šesto vprašanje

Graf 6: Odgovori šestega vprašanja.

Pri šestem vprašanju sva preverjala v kolikšni meri so dijaki nadaljevali šolanje v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik. 25 % anketiranih dijakov in dijakinj je odgovorilo, da je nadaljevalo šolanje več kot polovica oddelka in v 39 % manj kot polovica oddelka. V 36 % je polovica oddelka nadaljevala šolanje.

4.1.7 Sedmo vprašanje

Graf 7: Odgovori sedmega vprašanja.

Pri sedmem vprašanju sva zastavila vprašanje, ki se je nanašalo na odločitev posameznega dijaka glede nadaljnje karierni poti po zaključku poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik. Označili so, da se bodo kar v 50 % zaposlili po zaključku izobraževanja.

V 23 % se bodo anketirani dijaki in dijakinje vpisali na študij. Zanimivo je dejstvo, da kar 26 % dijakov še ni odločenih. 1 % anketiranih se bo po vsej verjetnosti prijavil na Zavod za zaposlovanje.

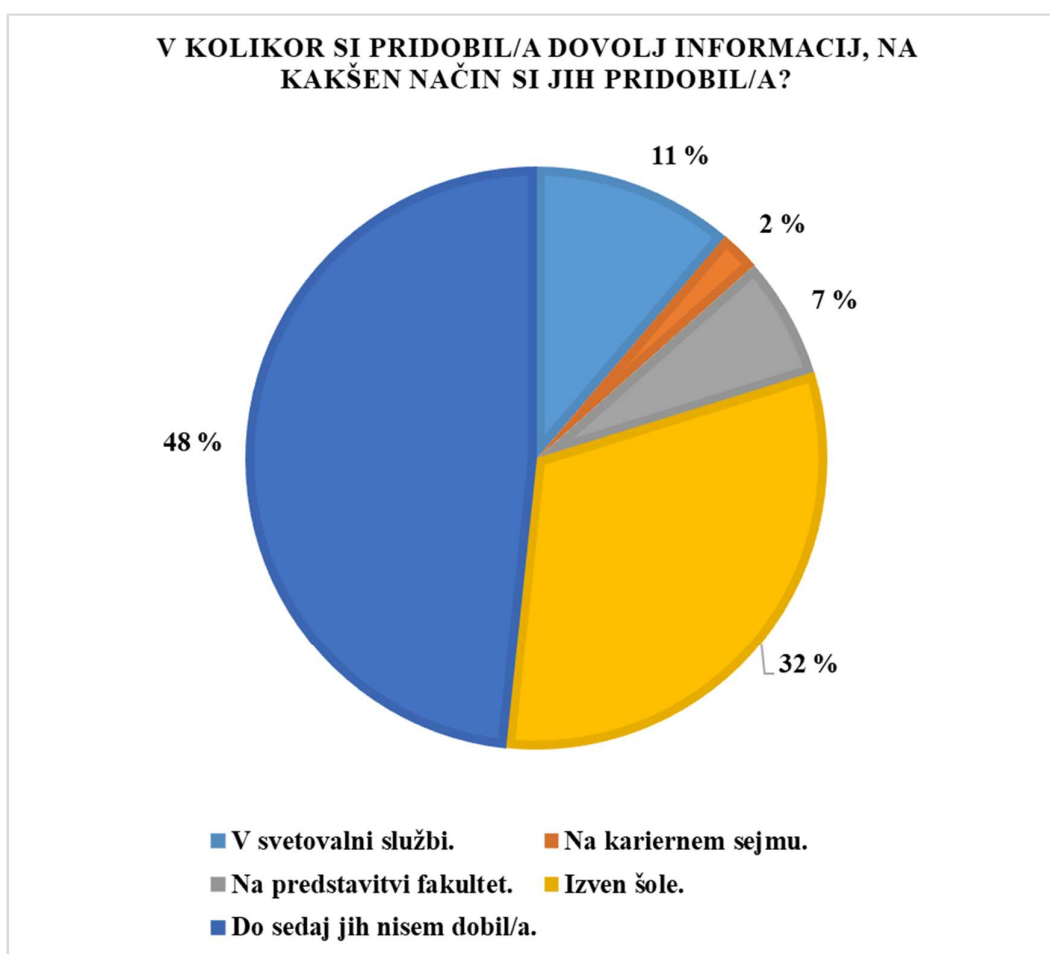
4.1.8 Osmo vprašanje

Graf 8: Odgovori osmega vprašanja.

Pri osmem vprašanju naju je zanimalo, če so tekom izobraževanja v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik pridobili dovolj informacij o nadaljnjih možnostih študija. 63 % jih je označilo odgovor, da niso pridobili dovolj informacij. V 37 % so označili odgovor, da so pridobili dovolj informacij.

4.1.9 Deveto vprašanje

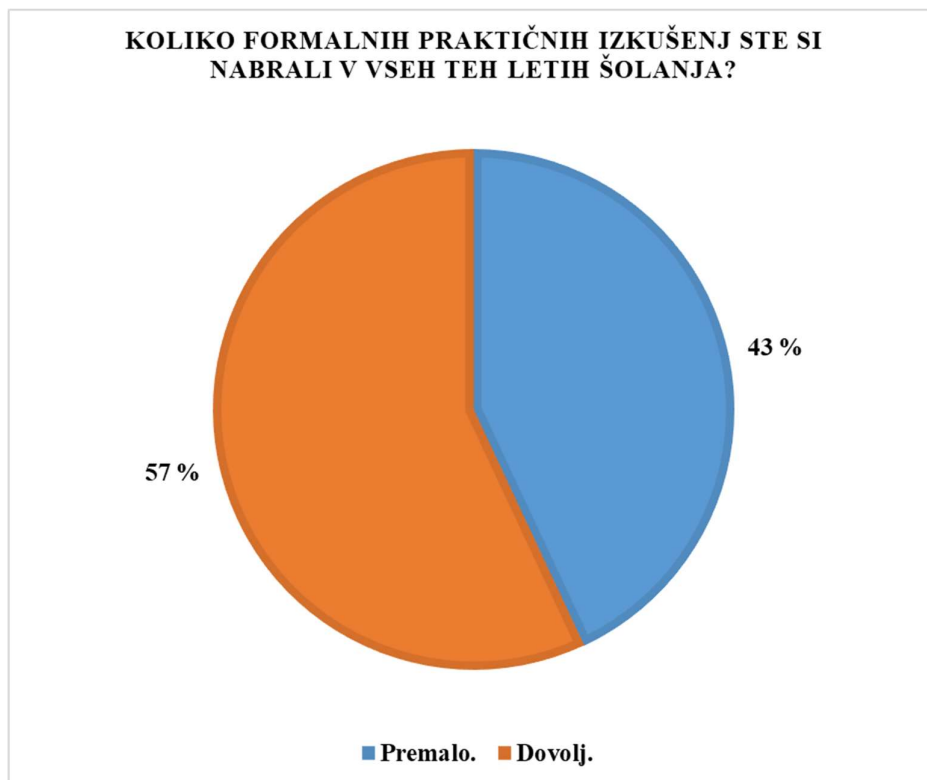

Graf 9: Odgovori devetega vprašanja.

Deveto vprašanje se navezuje na osmo vprašanje. Tukaj sva želela izvedeti predvsem, kje so anketirani dijaki in dijakinje pridobili informacije za nadaljevanje študija. V kar 48 % so vprašani označili, da jih do sedaj še niso dobili dovolj.

32 % vprašanih je označilo, da so informacije pridobili izven šole in 7 % je informacije pridobilo pri predstavitvi fakultet. 11 % vprašanih je informacije dobilo v šolski svetovalni službi in 2 % vprašanih je informacije pridobilo na kariernih sejmih.

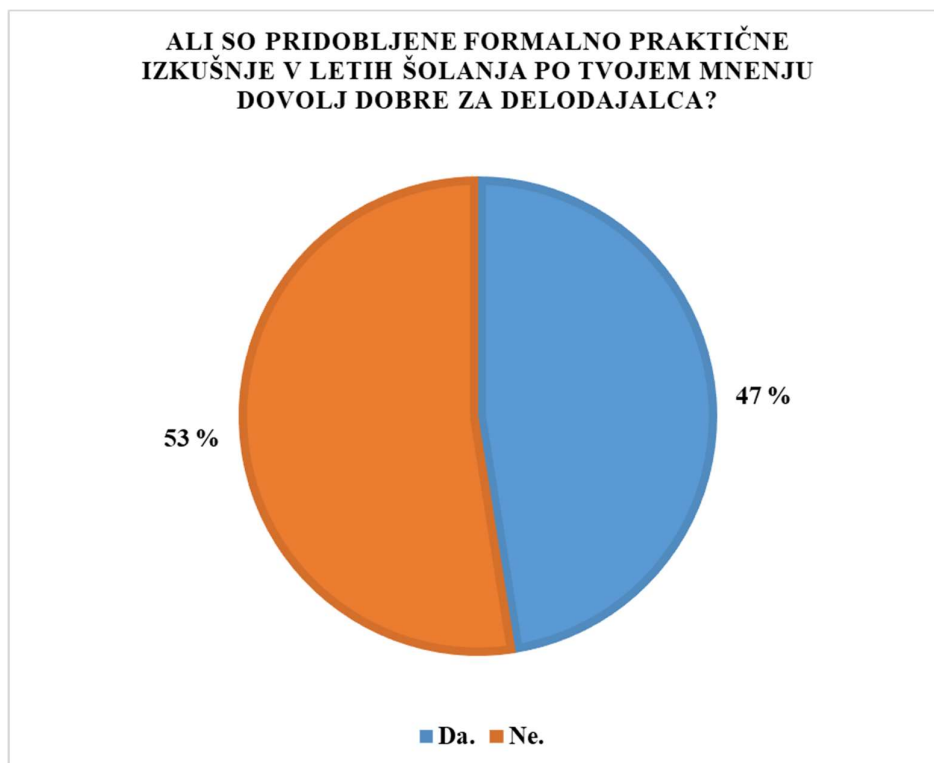
4.1.10 Deseto vprašanje

Graf 10: Odgovori desetega vprašanja.

Deseto vprašanje se je glasilo Koliko formalnih izkušenj ste si pridobili/nabrali v vseh letih šolanja. 57 % jih je odgovorilo, da je formalnega znanja bilo premalo in 43 %, da ga je bilo dovolj.

4.1.11 Enajsto vprašanje

Graf 11: Odgovori enajstega vprašanja.

Enajsto vprašanje je podvprašanje desetemu. Anketirani dijaki in dijakinje so na zastavljeno vprašanje ali so formalno pridobljene izkušnje v času šolanja dovolj kvalitetne kompetence za delodajalca, da bi jih zaposlil, odgovorili sledeče: 53 % dijakov je odgovorilo, da se pridobi premalo formalnih izkušenj, 47 % dijakov pa trdi, da je teh pridobljenih izkušenj dovolj.

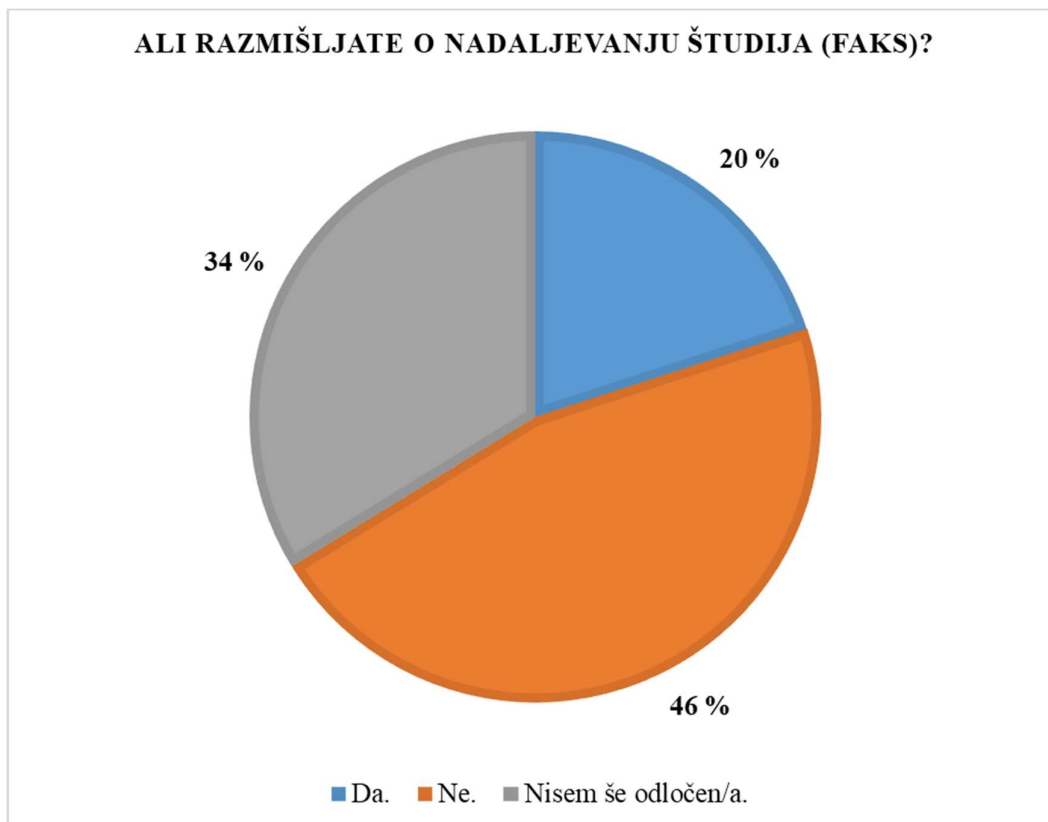
4.1.12 Dvanajsto vprašanje

Graf 12: Odgovori dvanajstega vprašanja.

Pri dvanajstem vprašanju sva želela izvedeti na katerem področju si anketirani dijaki in dijakinje poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik želijo večji poudarek pri praktičnem usposabljanju. Odgovorili so, da bi bilo v 48 % potrebno izboljšanje na področju avtomehanike (mehanike motorjev in vozil), v 17 % na področju avtokaroserije in v 35 % na področju avtoelektronike/avtomehatronike.

4.1.13 Trinajsto vprašanje

Graf 13: Odgovori trinajstega vprašanja.

Pri trinajstem vprašanju naju je zanimalo splošno zanimanje anketiranih dijakov in dijakinj v smislu nadaljevanja študija. 46 % anketiranih dijakov in dijakinj je označilo odgovor, da ne bodo nadaljevali študija, 20 % pa jih bo študij nadaljevalo. 34 % anketiranih dijakov in dijakinj trenutno še ni odločenih.

4.2 INTERVJU Z DELODAJALCEM

V raziskovalno nalogo sva vključila tudi delodajalca, solastnika podjetja, ki zaposluje avtoservisni kader. Postavljeno hipotezo, da je višje izobražen kader lažje zaposljiv na področju avtoserviserstva sva preverila v intervjuju, za katerega sva si vnaprej pripravila enajst vprašanj. K intervjuju sva povabila gospoda dr. Primoža Pogorevca, solastnik podjetja Plineks, Avtoplinski sistemi, d. o. o. .

Vprašanja in odgovori izvedenega intervjuja z gospodom dr. Primožem Pogorcem:

1. Po kakšni poti ste prišli do vašega podjetja?

»Po končanem šolanju sem skupaj s prijateljskima ustanovil podjetje, ki se je v začetku ukvarjalo samo s predelavo vozil na avtoplin, sčasoma pa smo prešli tudi na druge avtoservisne dejavnosti.«

2. Katero šolo ste obiskovali (srednja šola, študij)?

»Osnovna šola Mislinja, Gimnazija Ravne na Koroškem, Fakulteta za strojništvo Maribor (diplomski in podiplomski študij, pridobljen naziv doktor znanosti).«

3. Kako se razlikuje šolanje avtoserviserja danes in kako je bilo včasih?

»Nikoli nisem obiskoval šole za avtoserviserja, zato malo težje komentiram, vsekakor pa se je šolanje moralo prilagoditi razvoju samih vozil. Menim, da so največje spremembe na področju elektronike, saj brez diagnostičnega orodja danes ne moreš narediti praktično nič.«

4. Kakšna so vaša pričakovanja od dijakov/delavcev?

»Šola ti, kot pri vseh drugih stvareh, tudi na področju avtoservisiranja da neke osnove, ki pa jih je potrebno nadgraditi. Teorija je eno, praksa pa je lahko nekaj povsem drugega. Nikakor se ne pričakuje, da bo dijak/delavec že prvi dan znal vse, a se od njega vsekakor pričakuje, da ima željo po učenju, da uboga navodila mentorjev, da pokaže določeno mero samostojnosti in samoiniciativnosti ter veselje do dela. Zelo pomembna je tudi varnost pri delu in mogoče bi omenil še skrb za orodje ter druge naprave v delavnici in vzdrževanje čistoče.«

5. Kakšen je po vašem mnenju najboljši pristop do delodajalca za zaposlitev?

»Različni ljudje imajo različne pristope, tako da tu ne bi izgubljal besed. Se je pa zgodilo, da je kandidat prišel na razgovor z očetom in tega vsekakor ne bi priporočal. Velja omeniti, da se lahko, odvisno od delodajalca, »optimalni« pristopi razlikujejo, tako da ni nekega splošnega recepta za uspeh.«

6. Kako se razlikujejo pristopi do delodajalca?

»Samozavesten pristop z določeno mero skromnosti in prikazano željo po nadgradnji že obstoječega znanja.«

7. Kakšna znanja so pričakovana od dijakov/delavcev?

»Neke osnove, poznavanje orodja ter drugih naprav v avtoservisni delavnici in rokovanja z njim (tudi diagnostičnih), poznavanje varnosti pri delu ter osnovna teoretična znanja o delovanju in servisiranju vozila. Kar se praktičnega znanja tiče, pa je tako, da več kot ga ima boljše je.«

8. Kje in kdaj se najbolj opazijo vrline dijaka/delavca?

»Vrline se kažejo od samega začetka, že pri pristopu k morebitnemu delodajalcu. Izpostavil bi predvsem prve delovne dni, in sicer je zame najpomembnejše točnost prihoda na delo, poslušnost, prikazana želja po učenju, veselje do dela ter varnost pri samem delu.«

9. Menite, da nas dovolj dobro izobražujejo v praktični smeri in v teoriji?

»Kot sem že omenil, šola ti da samo neke osnove. Vsak dijak lahko že v času šolanja te osnove nadgradi, recimo preko interneta, počitniškega dela ...«

10. Ali nam pri avtoserviserstvu primanjkuje določeno znanja na določenem področju?

»Vsaka avtoservisna delavnica je po svoje specifična. Znanje, ki ti ga dajo v šoli je splošno in po mojem predstavlja dobro osnovo za začetek poti k uspešnemu avtoserviserju.«

11. Ali raje zaposlite nekoga z zaključenim poklicno-tehniškim izobraževalnim programom Avtoservisni tehnik ali s srednjim poklicnim izobraževalnim programom Avtoserviser?

»Življenje vam bo pokazalo, da stopnja dokončane izobrazbe ni vse. Res je, da višja izobrazba lahko odpre več vrat, a pomembnejše je, kako stopiš skozi ta vrata. Pomemben je že vtis, ki ga pustiš pri pristopu in še pomembnejše je, kako se izkažeš v preizkusni dobi.

5 RAZPRAVA

Najino **prvo hipotezo**, ki se glasi: »Večina dijakov se po končanem poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik odloči za zaposlitev«, **potrdiva**.

To hipotezo potrjujeva, ker je po vrednostih odgovorov vprašalnika vsaj 50 % dijakov odgovorilo s pritrdilnim odgovorom. To pomeni, da se bo polovica vprašanih, po končanem poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik, zaposlilo. Predvidevava pa, da se bo procent zaposlitve na račun neopredeljenih zvišal.

Na potrditev te hipoteze so vplivala dejstva iz teorije. Opazijo se posameznikova osebna prepričanja, ki jih pridobiva tekom življenja. Torej so te odločitve odvisne od vsakega posameznika in od njegovega osebnostnega in kariernega razvoja v procesu izobraževanja poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik. To pomeni, da si s pomočjo pridobljenih praktičnih izkušenj pomagajo zastaviti nadaljnje karierne cilje. Meniva, da na zaposlitev po zaključku izobraževanja vpliva tudi možnost zaposlitve v domačem podjetju. Če imajo starši dijaka doma podjetje oziroma je podjetje v družinskem krogu je zelo velika verjetnost, da bo dijak končal šolanje in se zaposlil v družinskem podjetju.

Drugo hipotezo, ki se glasi: » Na odločitev za nadaljevanje šolanja v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik veliko vplivajo starši«, **ovrže**va.

To hipotezo ovrže na podlagi odgovorov petega vprašanja, ki sprašuje, zakaj so se odločili za ta program oziroma kdo je na to odločitev vplival. Ugotovila sva, da na dijakove odločitve bistveno ne vplivajo starši. Takšen odgovor je podalo le 9 % dijakov.

Da na odločitve dijaka glede nadaljevanja izobraževanja v večini ne vplivajo starši pomeni, da so dijaki pri svojih odločitvah bolj samostojni. Po izsledkih pregledane literature si dijak oziroma dijakinja skozi adolescenco pridobi dovolj znanja za svoje odločanje in tako lažje sprejme splošne odločitve.

Tretjo hipotezo: »Dijaki in dijakinje v času izobraževanja v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik pridobijo dovolj informacij o nadaljnjih možnostih študija.«, **ovrže.**

V osmem vprašanju je 63 % anketiranih dijakov in dijakinj odgovorilo, da niso pridobili dovolj informacij. Na pomanjkanje informacij glede nadaljevanja študija po zaključku izobraževanja lahko vpliva tudi čas izvedbe anketiranja. Informacije za vpis na študij se posredujejo v mesecu februarju, ko so izvedeni tudi informativni dnevi fakultet

Četrto hipotezo: »Višje izobražen kader je lažje zaposljiv na področju avtoserviserstva«, **potrdiva.**

Odgovor na to hipotezo sva dobila na osnovi intervjuja z delodajalcem. Pri analizi pridobljenih odgovorov na vprašanja sva ugotovila, da na področju avtoserviserstva delodajalec išče delavca, ki je osnovno praktično izkušen. Na to seveda vpliva teoretično znanje, ki ga dijak osvoji skozi izobraževanje. Vsakršno bolj poglobljeno znanje določenega področja, po mnenju delodajalca, vpliva pozitivno. Po mnenju delodajalca je višje izobražen kader priporočeno zaposliti v smislu večjih kompetenc in poznavanja avtoservisne dejavnosti. To pomeni, da je delavec teoretično bolj podkovan in ima posledično večje možnosti zaposlitve. Pomembno je tudi zavedanje in pripravljenost zaposlenega na nadgradnjo znanj v času, ko bo že zaposlen.

Meniva, da v kolikor je oseba višje izobražena seveda pozitivno vpliva na njeno izbiro karierne poti ter zveča njegov portfolij oziroma osebne kompetence.

Za to je potrebno imeti željo po izobraževanju, znanju in študiju vse življenje, ne samo v času rednega izobraževanja.

Peto hipotezo: «V času formalnega izobraževanja dijaki pridobijo dovolj praktičnih izkušenj», **sva potrdila.**

Ta hipoteza je bila potrjena na podlagi pridobljenih rezultatov desetega vprašanja. Pri enajstem vprašanju pa je zaznati, da anketirani dijaki in dijakinje menijo, da pridobljene praktične izkušnje ne zadostujejo za potrebe trga dela. To potrjujejo tudi odgovori delodajalca v opravljenem intervjuju.

Iz omenjenega sledi, da je učni načrt programa poklicno-tehniškega izobraževanja Avtoservisni tehnik smiselno nadgraditi. Tej pobudi se pridružujeva tudi midva. Učni načrt programa poklicno-tehniškega izobraževanja Avtoservisni tehnik in program srednjega poklicnega izobraževanja Avtoserviser ni dovolj posodobljen glede na današnje smernice ter razvoj avtomobilizma.

6 ZAKLJUČEK

Na podlagi potrjenih in ovrženih hipotez sva ugotovila naslednje:

- Večina dijakov se po končanem poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik odloči za zaposlitev.
- Na odločitve dijakov v večji meri starši ne vplivajo. To pomeni, da imajo dijaki manj kolektivnih prepričanj in razmišljajo bolj individualistično. Pokaže se tudi zrelost dijakov skozi čas izobraževanja.
- Neformalne praktične izkušnje se, kot sva pričakovala, izkažejo za pozitivne. To se pokaže tudi s strani mnenja delodajalca. Sama izobraževalna pot je, v smeri avtoserviserstva, s pravimi neformalnimi praktičnimi izkušnjami lažja, kar se pozna tudi pri teoretičnem znanju.
- Pri analizi vprašalnika delodajalca sva ugotovila, da na področju avtoserviserstva delodajalec išče delavca, ki je osnovno praktično izkušen. Na to seveda vpliva teoretično znanje, ki ga dijak osvoji skozi izobraževanje. Vsakršno bolj poglobljeno znanje določenega področja, po mnenju delodajalca, vpliva pozitivno.
- Dobro bi bilo, da bi se v poklicno-tehniškem izobraževalnem programu Avtoservisni tehnik naredil večji poudarek na področju avtomehanike in avtoelektronike. Dejstvo je, da se svet hitro razvija in posledično tudi avtomobilizem. Zato bodo ta pridobljena znanja potrebna v tem poklicu.
- Na pomanjkanje informacij glede nadaljevanja študija po zaključku izobraževanja lahko vpliva tudi čas izvedbe anketiranja. Glavnina posredovanih informacij za vpis na študij se posreduje v mesecu februarju, ko so izvedeni tudi informativni dnevi fakultet. Zaznana je tudi razlika pri informacijah za vpisih na študij glede različne informiranosti dijakov prvega in drugega letnika poklicno-tehniškega izobraževalnega programa Avtoservisni tehnik.
- Podobno raziskavo bi bilo smiselno izvesti tudi v ostalih izobraževalnih programih in posledično na podlagi pridobljenih rezultatov le te upoštevati pri posodobitvi izobraževalnih programov.
- Dopuščava možnost, da na rezultate vprašalnika lahko vpliva situacija korona virusa (covid-19) in okoliščin, ki so zajete v ta čas.

7 ZAHVALA

Za pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge se iskreno zahvaljujema mentorjema Nini Gošnik Simeonović, univ. dipl. socialni delavki in Boštjanu Knezu, dipl. inž. strojništva.

Zahvaljujema se dijakom in dijakinjam prvega ter drugega letnika poklicno-tehniškega izobraževanja programa Avtoservisni tehnik, v Republiki Sloveniji, za rešen vprašalnik.

Zahvaljujema se tudi delodajalcu gospodu dr. Primožu Pogorevcu (podjetje Plineks, Avtoplinski sistemi, d. o. o.) za sodelovanje pri izvedenem intervjuju.

Zahvala gre tudi ga. Tanji Grčar, prof. slovenščine, za lektoriranje raziskovalne naloge in ga. mag. Silvi Hudournik, prof. angleščine, za lektoriranje prevoda.

8 PRILOGE

Prilagava računalniško povezavo do najinega vprašalnika v programski domeni Microsoft Forms:

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=ISkj9tfQGkye7g2hUhMATQkJ-Jhw12JPmMt6-EQ5wRJUMjlMUUhXNFRST0RLVUJBWIVKVU81NkpUUC4u>

9 VIRI IN LITERATURA:

- Dolinar, P. G. (25. 2. 2021). <https://www.vkotocka.si/>. Pridobljeno iz KAJ SI ZELIM IN V CEM SEM DOBER.cdr: <https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2018/10/KAJ-SI-ZELIM-IN-V-CEM-SEM-DOBER.pdf>
- Frelih, V. (2009). *Pomen socializacije za novo zaposlene*. Ljubljana: Diplomsko delo.
- Hostko. (15. 3. 2021). <https://www.hostko.si/>. Pridobljeno iz info@hostko.si: <https://www.hostko.si/podpora/kb/kaj-so-poslovni-subjekti-kako-vemo-ali-je-nasa-organizacija-poslovni-subjekt/>
- Javni štipendijski, r. i. (25. 2. 2021). <https://www.srips-rs.si/>. Pridobljeno iz Štipendije za deficitarne poklice za šolsko leto 2020/2021 (292. JR): <https://www.srips-rs.si/vsi-razpisi/razpis/javni-razpis-za-dodelitev-stipendij-za-deficitarne-poklice-za-solsko-leto-20202021-292-javni-r>
- Klančnik, Ž. (4. 11. 2010). *B&B izobraževanje in usposabljanje d.o.o.* Pridobljeno iz <https://bb.si/>: https://www.bb.si/doc/diplome/Klancnik_Ziga-Komunikacija_s_starejsimi_osebami.pdf
- Lah, S. (25. 2. 2021). <http://www.impletum.zavod-irc.si/>. Pridobljeno iz PODJETNIŠTVO - Zavod IRC: http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Podjetnistvo-Lah.pdf
- Lovšin, T. A. (8. 1. 2021). *Moja-izbira-Mojakariera*. Pridobljeno iz <https://www.vkotocka.si/o-nkt-vko/>: <https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2018/05/A%C5%BEman-T.-idr.-Monografija.-Moja-izbira-Mojakariera.pdf>
- Miha Zagoričnik. (12. 1. 2016). <https://www.vkotocka.si/>. Pridobljeno iz https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2018/03/DOKTORSKO_DELO_Miha-Zagori%C4%8Dnik.pdf: https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2018/03/DOKTORSKO_DELO_Miha-Zagori%C4%8Dnik.pdf

Borovnik Ž., Vauh G., Karierno odločanje dijakov na področju avtoserviserstva
Raziskovalna naloga, Šolski center Velenje, Šola za strojništvo, geotehniko in okolje, 2021

- Pipp, T. (julij 2011). *Dejavnost posameznika samostojnega podjetnika na primeru*.
Pridobljeno iz B&B izobraževanje in usposabljanje d.o.o.:
https://www.bb.si/sites/default/files/uploads/files/diplome/pipp_tomaz_1.pdf
- Strniša, K. (15. 1. 2021). *BRST Psihologija*. Pridobljeno iz <https://www.brstpsihologija.si/>:
<https://www.brstpsihologija.si/prepricanja-o-sebi-in-svetu/>
- Šplicin, A. (8. 12. 2020). <https://www.fdv.uni-lj.si/dela-fdv/>. Pridobljeno iz Dejavniki
poklicne odločitve: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Spiclin-Anja.PDF>
- Ustava Republike Slovenije. (12. 1. 2021). <https://zakonodaja.com/>. Pridobljeno iz Zakon
o delovnih razmerjih: [https://zakonodaja.com/zakon/zdr/5-clen-opredelitev-
delavca-in-delodajalca](https://zakonodaja.com/zakon/zdr/5-clen-opredelitev-delavca-in-delodajalca)
- Wikipedija. (16. 1. 2020). *Poklici*. Pridobljeno iz
https://sl.wikipedia.org/wiki/Glavna_stran: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Poklic>
- zaposlovanje, Z. R. (23. 12. 2020). *Opis poklica avtoklepar*. Pridobljeno iz
<https://www.ess.gov.si/>:
https://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1775&Filter
- zaposlovanje, Z. R. (13. 1. 2021). *ZRSZ*. Pridobljeno iz Opis poklica avtoserviser:
https://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1814&Filter
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (23. 12. 2020). Pridobljeno iz Kariera:
https://www.ess.gov.si/_files/4337/kariera_se_ustvari_ne_zgodi.pdf
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (23. 12. 2020). *Opis poklica avtoličar*.
Pridobljeno iz <https://www.ess.gov.si/>:
https://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1759&Filter
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (1. 2. 2021). <https://paka3.mss.edus.si/>.
Pridobljeno iz Evidenca zavodov in programov:
<https://paka3.mss.edus.si/registriweb/Seznam2.aspx?Seznam=3010>
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (25. 2. 2021). *ZRSZ*. Pridobljeno iz
Samozaposlitev: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Samozaposlitev>